

Марин Дринов

Марин Дринов

(1838–1906)

180 години от рождението му. Възрожденски историк и филолог, просветител, държавник, един от основателите на Българското книжовно дружество (днес БАН) и негов пръв председател.

и – не забравил родината си – събира материали за България. Много от книгите и документите чете в оригинал, тъй като владее латински, гръцки, руски, френски, немски и английски.

През 1869 г. завършва един от основните си трудове – „Поглед върху произхождението на българския народ и началото на българската история“. Същата година той се нарежда сред съучредителите на Българското книжовно дружество и е избран за негов председател. Отново се завръща в Русия – там, в Московския университет, защитава докторска степен. Впоследствие е привлечен като преподавател по славянска филология в Харковския университет, където от 1876 г. е редовен професор.

След Освобождението (1878) Марин Дринов участва активно в изграждането на държавното устройство

на българската държава в рамките на временното руско управление на страната. Той е един от съставителите на първата родна конституция – Търновската, неговата е идеята София да стане столица на Княжество България. Като управляващ отдела за Народното просвещение и духовните дела (1878–1879), създава демократичен модел на българското образование, поставя началото на Народната библиотека „Кирил и Методий“, обособява българската историческа наука като строга научна дисциплина.

От 1881 г. до края на живота си живее постоянно в Харков, там изцяло развива своята преподавателска и научна дейност. През 1898 г. е избран за член-кореспондент на Императорската Санкт-Петербургска академия на науките, член е и на други чуждестранни академии – полската, чешката, югославянската, почетен член е на редица културни и научни дружества в България и Русия.

Професор Марин Дринов е автор на научни трудове от изключително значение, отнасящи се до българския език, литература, етнография и фолклор, събира и множество народни песни.

Умира далеч от родината, измъчван дълго време от туберкулоза. ♦

Роден е в Панагюрище – един от центровете на българското Възраждане. Там завършва взаимното, а след това и класното училище. До края на 50-те години работи като даскал в родния си град, но перспективата като обикновен учител не му се нрави. За това решава да замине за Русия, където учи в Духовната семинария в Киев и в Московския университет. Дипломира се през 1865 г. във Факултета по история и филология. Работи като частен учител в княжеската фамилия Голицини, които му издействат титлата „граф“ и му дават възможност да пътува и работи из Европа – в Австро-Унгария, Италия, Франция, Швейцария. Навсякъде там той изследва историческите архиви

Христо Смирненски

Христо Смирненски

(1898–1923)

120 години от рождението му. Поет.

Килкис, Гърция). След опожаряване на града по време на Междусъюзническата война, семейството му се мести в София. Там той се записва в Техническото училище и същевременно работи като вестникар, тъй като се налага да помага в издръжката на семейството.

От 1915 г., по примера на по-големия си брат Тома Измирлиев, Христо започва да сътрудничи на хуморис-

тичните издания – „К`во да е“, „Българан“, „Родна лира“, „Смях и сълзи“, „Барабан“ и др. Постепенно става един от най-търсените и популярни по онова време хумористи.

През май 1917 г. постъпва като юнкер във Военното училище, продължавайки да пише и публикува в печата. През април 1918 г. излиза първата му сбирка – „Разнокалибрени въздишки в стихове и проза“. Силно въздействие върху идейното му развитие оказва Войнишкото въстание (1918) и жестокото му потушаване, което го подтиква да напусне Военното училище.

Истинското му име е Христо Димитров Измирлиев. Роден е в Кукуш (днес

За да изкарва прехраната си, Христо Смирненски сменя най-различни професии – писар, чиновник, репортер, касиер, редактор, коректор. Пише главно за хумористичното списание „Червен смях“, основано през 1919 г. по решение на Комунистическата партия. Участва в митинги и демонстрации и, със съзнанието, че е боец на пролетариата, през 1921 г. встъпва в Комунистическата партия.

От началото на 20-те години стиховете на Смирненски са вече белязани от нова творческа линия и намират място на страниците на „Червен смях“. През февруари 1922 г. излиза втората негова и последна издадена

приживе стихосбирка „Да бъде ден“.

В първите месеци на 1923 г. лекарите установяват, че поетът е болен от туберкулоза. Въпреки предприетите мерки, през юни състоянието му става критично. Издъхва, ненавършил 25 години... ♦

Хризантеми

*Долетила чело до хладното стъкло,
поглежда тя навън.*

*Пред тъмния ѝ взор почива равний двор
в злокобен, тежък сън.*

*В градинката цветя – деца на есента,
третият едвам-едвам.*

*Тя пита ги с тъга: „Защо, защо сега
разцъфнали сте там?“*

*Кого ще кича с вас през тих вечерен час,
упита от любов?*

*Над него кръст стърчи, на който не личи,
навярно, и надслов.*

*Тях – сладките уста, целуна ги смъртта
отдавна там на юг,
и нивга за напред нито с последний цвят
не ще накича друг.*

*Защо, ви питам аз, защо, защо тогаз
сте толкоз свежи пак?“*

*- Защо ли пак цъфтим?! Нима не ще красим
ний твоя саркофаг?*

Марин Големинов

Марин Големинов

(1908–2000)

110 години от рождението му. Композитор, музикален критик, диригент, педагог и общественик, академик.

е доцент, а от 1947 г. – професор по композиция и оркестрация. Ректор е на Академията от 1954 до 1956 г., а в периода 1965–67 г. е директор на Софийската народна опера.

С творчеството си Марин Големинов формира характерни за българската музика стилистични насоки, свързани с фолклора и неговото авторско претворяване. Творческият му път е изключително богат и започва още от студентските му години. През 1930 г. той осъществява своя първи авторски концерт. В средата на 30-те години дирижира концертите на Камерния оркестър при Радио София, за който написва няколко сюити. Няколко години по-късно завършва танцовата драма „Нестинарка“ – най-играната извън страната българска музикално-сценична творба. От 40-те до края на 70-те години създава множество значими произведения – „Симфонични вариации върху тема от Добри Христов“, „Селска песен“, Трети струнен квартет „Старобългарски“, „Концерт за виолончело и оркестър“, музикалната приказка „Златната

птица“ (1961), „Концерт за струнен квартет и струнен оркестър“ (1963), две симфонии „На мира в света“ (1967, 1969–70), операта „Зографът Захарий“ (1972), балета „Дъщерята на Калояна“ (1974), „Квинтет за медни духови инструменти“ (1978) и много други. Неговата опера „Ивайло“ (1958) е първата, която е поставена на хълма Царевец във Велико Търново. Голяма част от произведенията му са постоянен репертоар на българските изпълнители. Последният си опус написва през 1996 година.

Композиторът развива и активна музикално-педагогическа дейност, главно като преподавател в Музикалната академия. Поколения наши музиканти и до днес си спомнят за Марин Големинов като за един от най-обичаните професори по композиция, дирижиране, инструментознание и оркестрация в Националната музикална академия. Публикува музикално-теоретични изследвания и учебници, над 200 статии, очерци, рецензии и др.

М. Големинов е носител на множество награди и отличия, сред които Лауреат на Хердерева награда, Доктор хонорис кауза на Националната музикална академия, Кавалер на ордена на изкуството и културата на Франция.

„Класик на българската музика“ е определението, с което Марин Големинов остава трайно в нашата музикална култура. ♦